

ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИЯТ ПОДХОД В РАБОТАТА НА УЧИТЕЛЯ ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК В ОБУЧЕНИЕТО ВЪРХУ ТЕКСТ

ЕВГЕНИ ХРИСТОВ ГАНЧЕВ
СТАРШИ УЧИТЕЛ

15. СУ „АДАМ МИЦКЕВИЧ“
СОФИЯ

28 октомври 2019 година

I. МЕТОДИЧЕСКИ ОСНОВАНИЯ ЗА РАЗГЛЕЖДАНЕ НА ТЕМАТА

1. Мястото на текста в човешкия живот:

- посредник между човека и света;
- за придобиване на знания за заобикалящата действителност, за социално общуване, за съхраняване и предаване на култура.

2. Текстът в обучението по български език:

- средство за формиране на знания и умения или инструмент за проверка и оценка на придобитите компетентности;
- информацията в текста може да бъде разбрана правилно чрез разполагането ѝ:
 - в силни позиции – заглавието, началните и финалните изречения;
 - вътре в текста (т.е. да няма конкретни езикови ориентири).

Предизвикателство за учителя и неговите ученици е работата върху втория вид информация.

II. НЕОБХОДИМОСТ ОТ ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ ПОДХОД В РАБОТАТА НА УЧИТЕЛЯ ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК

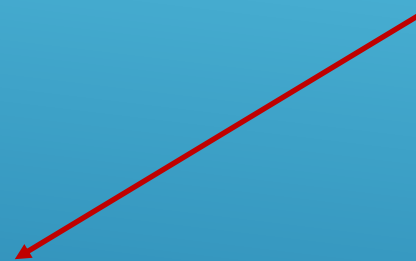
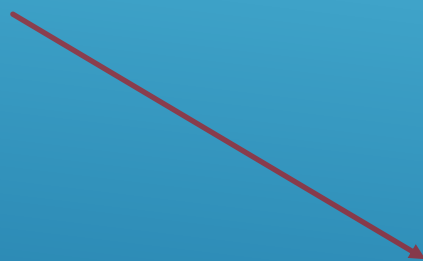
1. Информацията достига до учениците чрез различни познавателни процеси: разпознаване и извличане, осмисляне, обобщаване, интерпретиране.
2. Учителят е нужно да съобрази провеждането на обучението с нивото на своите ученици и с техните потребности – индивидуални и колективни.
3. Това се осъществява чрез първоначално диагностициране – работа върху конкретен текст, а след анализа на резултатите могат да се вземат конкретни решения.
4. Прилагането на изследователски подходи води до по-качествено усвояване на конкретните учебни теми, а по-високите резултати мотивират учениците да се развиват и усъвършенстват.

III. ИДЕИ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ ПОДХОД В ОБУЧЕНИЕТО ВЪРХУ ТЕКСТ

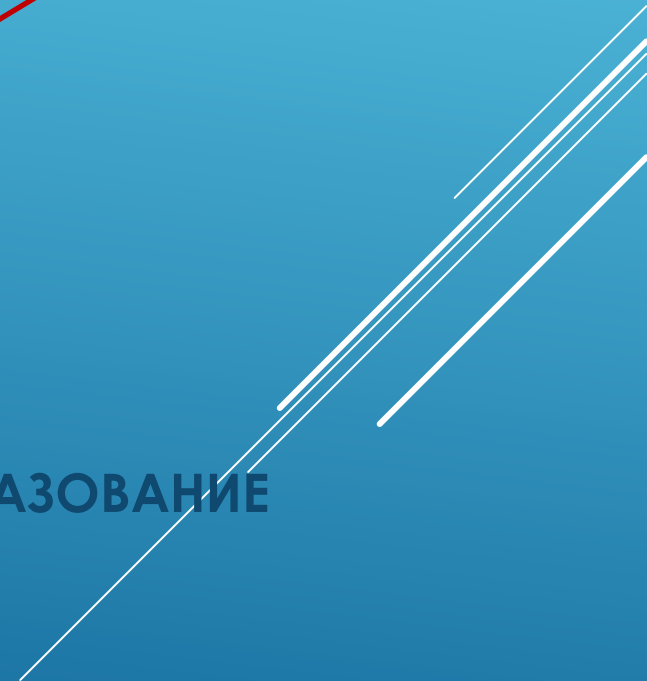
ПЕТИ КЛАС

ОСМИ КЛАС

ДВАНАДЕСЕТИ КЛАС

КЛЮЧОВИ В ПРОГИМНАЗИАЛНОТО И ГИМНАЗИАЛНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

ПЕТИ КЛАС

1. ТЕМИ:

- ▶ „Езикът – средство за общуване“
- ▶ „Официално и неофициално общуване“
- ▶ „Текстът в общуването. Строеж на текста“
- ▶ „Повествованието, описанието и разсъждението в текста“

2. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ:

- ▶ правилна ориентация в различните речеви ситуации;
- ▶ изграждане на модели на правилно речево поведение при официална и неофициална обстановка;
- ▶ знания за строежа на текста;
- ▶ умения за извличане на информация – четене с разбиране.

ПРИМЕРНИ ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ ЗАДАЧИ

- Учениците да потърсят сведения за различните употреби на текста.
- Да представят информацията пред съучениците си.
- Да я анализират и съпоставят.

ЦЕЛ: Разширяване на кръга от знания и формиране на критическо мислене.

ОСМИ КЛАС

1. ТЕМИ:

- ▶ „Книжовен език“
- ▶ „Функционални стилове“

2. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ:

- ▶ От практическите наблюдения към теоретически изводи
- ▶ Разпознаване на съдържателните, функционалните, жанровите и езиковите особености на отделните функционални стилове

ПРИМЕРНИ ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ ЗАДАЧИ

- Примери за отклонения от книжовната норма
- Изследване по зададени параметри (речева ситуация, ключови думи и изрази) на текстове от различни сфери на общуване

ЦЕЛ: Създаване на собствени текстове по подобни предварително поставени показатели.

ДВАНАДЕСЕТИ КЛАС

- ▶ Обвързва се с речевото поведение в комуникативната практика.
- ▶ Очакването е зрелостниците да познават начините за постигане на успешност при общуването в различните житейски ситуации.
- ▶ Обучаваните прилагат принципите на сътрудничество и на вежливо поведение в речевите си прояви.
- ▶ Учителят изследовател разработва модели на речеви изяви и практически упражнения за прилагането им.
- ▶ Правят се анализи на различни по стил и по жанр текстове с обща тема.
- ▶ Учителят в позицията си на изследовател подготвя текстовете, провежда заниманията и анализира резултатите.

ЦЕЛ: Учениците да извличат и анализират смисли от текстове, различни по стил и по жанр.

IV. ОБОБЩЕНИЕ

Изследователският подход дава възможност за:

- Установяване на реалното ниво на учениците и съобразяване на преподаването с техните нужди.
- Раждане на нови идеи, които могат да бъдат проверявани в конкретни учебни дейности.
- Повишаване качеството на знанията, мотивиране на учениците за още по-добри изяви.
- Обмен на новаторски и изследователски идеи между учителите по български език, както и интегриране на усилията им в името на общата цел –

**ИЗГРАЖДАНЕ НА ЕДНО ФУНКЦИОНАЛНО ГРАМОТНО И ПОДГОТВЕНО ЗА ЖИВОТА
МЛАДО ПОКОЛЕНИЕ.**

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО!

The image features a solid blue background with a subtle gradient. In the center, the text "БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО!" is written in a bold, red, sans-serif font. In the bottom right corner, there are several white, parallel diagonal lines of varying lengths, creating a dynamic, modern feel.

БИБЛИОГРАФИЯ

1. Димка Димитрова. *Обучението по български език – обучение в текст и чрез текст (5. – 12. клас)*. Варна, 2019.
2. Димка Димитрова. *Възприемане на текст при четене в обучението по български език. Методически аспекти (5. – 7. клас)*. Велико Търново: Ивис, 2019.
3. Учебни програми по български език за 5., 8. и 12. клас.
4. Учебници по български език за 5. и 8. клас на издателство „Булвест 2000“.
5. Учебници по български език за 5. и 8. клас на издателство „Анубис“.